

అలోచించండి - మాట్లాడండి

-ఆరుద్ర

ప్రశ్నలు:

1. పై చిత్రంలో చెట్టు కింద ఎవరు కూర్చున్నారు?
2. అతను ఏమి చేస్తున్నాడు?
3. అతను దేన్ని గురించి చెబుతున్నాడు?
4. అతను చెప్పేదాన్ని బట్టి మీరేమి గ్రహించారు?

నేపథ్యం:

జీవిత వైవిధ్యాన్ని అంత్యప్రాసలతో, సూక్తిప్రాయంగా, వ్యంగ్యంగా పాఠకుల కళ్లముందు ఉంచటం ఈ పాఠం ఉద్దేశం. ఇలాంటి విషయాలనే మరికొన్నింటిని “కూనలమ్మ పదాల” ద్వారా తెలుసుకుందామా? ప్రస్తుత పాఠ్యభాగం ఆరుద్ర రాసిన ‘కూనలమ్మ పదాలు’ అనే పుస్తకం నుంచి తీసుకొన్నది.

విద్యార్థులకు సూచనలు:

1. పాఠాన్ని చదవండి. అర్థంకాని పదాలకింద, వాక్యాలకింద గీతలు గీయండి.
2. అర్థంకాని పదాలను, వాక్యాలను గురించి మీ మిత్రులతో చర్చించండి.
3. తెలియని పదాల అర్థాలను పుస్తకం చివరన ఉన్న అకారాది పట్టిక చూసి తెలుసుకోండి.

మనసు తెలుపని భాష
మంచి పెంచని భాష
ఉత్త సంద్రపు ఘోష
ఓ కూనలమ్మ!

ఆశ పెరిగినవాడు
అహము పెరిగినవాడు
తనకు తానే కీడు
ఓ కూనలమ్మ!

భాగవతమున భక్తి
భారతములో యుక్తి
రామకథయే రక్తి
ఓ కూనలమ్మ!

పరుల తెగడుటవల్ల
బలిమి పొగడుటవల్ల
కీర్తి వచ్చుటకల్ల
ఓ కూనలమ్మ!

అణువు గుండెను చీల్చి
అమిత శక్తిని పేల్చి
నరుడు తన్నున బాల్చి?
ఓ కూనలమ్మ!

గుండెలో శూలమ్ము
గొంతులో శల్యమ్ము
కూశతో స్నేహమ్ము
ఓ కూనలమ్మ!

జనులు నమ్మెడివరకు
కనులు తెరవనివరకు
వెలుగు నకిలీసరుకు
ఓ కూనలమ్మ!

తీర్చినట్టి బకాయి
తెచ్చిపెట్టును హాయి
అప్పు మెడలో రాయి
ఓ కూనలమ్మ!

కూరుచుండిన కొమ్ము
కొట్టుకొను వాజమ్ము
హితము వినదు కదమ్ము
ఓ కూనలమ్మ!

సర్వజనులకు శాంతి
స్వస్తి, సంపద, క్రాంతి
నే కోరు విక్రాంతి
ఓ కూనలమ్మ!

కవి పరిచయం

- పేరు** : భాగవతుల సదాశివశంకరశాస్త్రి
- కలంపేరు** : ఆరుద్ర
- కాలం** : 1925-1998
- జన్మస్థలం** : విశాఖపట్టణం.
- రచనలు** : త్వమేవాహం, సినీవాలి, కూనలమ్మ పదాలు, ఇంటింటి పజ్జాలు, శుద్ధమధ్యాక్కరలు, గాయాలు - గేయాలు, సమగ్రాంధ్ర సాహిత్యం మొ॥
- పురస్కారాలు** : 1985లో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం “కళాప్రపూర్ణ” (గౌరవ “డాక్టరేట్”) పట్టాన్ని వీరికి ప్రధానం చేసింది.

భావం :

1. భాష అనేది మనసులోని భావాన్ని తెలియజేయాలి. మంచిని పెంచాలి. అలా చేయలేకపోతే అది వట్టి సముద్రపు హెరారు లాగా అర్థంలేనిది అవుతుంది.
2. ఆశలు ఎక్కువైనవాడు, అహంకారం పెరిగినవాడు, తనకు తానే చెడిపోతాడు.
3. భాగవతంలో భక్తి, భారతంలో యుక్తి (ఉపాయం), రామాయణంలో రక్తి (అనురాగం) ఉంటాయి.
4. ఇతరులను విమర్శించడంవల్ల, తన బలాన్ని పొగడుకోడంవల్ల మంచిపేరు రాదు.
5. మానవుడు తన మేధతో అణుపరిశోధన చేశాడు. అందులోని గొప్ప శక్తిని కనిపెట్టాడు. కాని దాన్ని సక్రమంగా వినియోగించుకోకపోతే అతనికే ముప్పు వస్తుంది.
6. చెడ్డవాడితో స్నేహం గుండెలో గుచ్చుకున్న ఈటె వంటిది; గొంతులో అడ్డుపడ్డ ఎముకవంటిది. ఎప్పుడూ ఇబ్బంది పెడుతుంది. కనుక చెడ్డవాడితో స్నేహం తగదు.
7. ప్రజలు నమ్మేవరకు, ఆ స్పృహ రానంతవరకు జ్ఞానం నకిలీ సరుకులా చెలామణి అవుతుంది.
8. అప్పు మెడకు తగిలించుకున్న బండరాయివంటిది. అప్పు తీర్చివేస్తే మనసు ప్రశాంతంగా ఉంటుంది.
9. మంచి చెబితే మూర్ఖుడు వినడు. తాను కూర్చున్న కొమ్మును తానే నరుక్కుంటాడు.
10. ప్రజలందరికీ శాంతి, సంపద, ఊరట, ప్రగతి కలగాలని నేను కోరుకుంటాను.

ఇవి చేయండి :

I. వినడం-మాట్లాడడం

1. కూనలమ్మ గేయం ద్వారా “ఆరుద్ర” మనకు ఏం తెలుపుతున్నారు?
2. ఈ గేయంలో నీకు నచ్చిన భాగం ఏది? ఎందుకు?
3. కూనలమ్మ గేయాన్ని రాగంతో అభినయిస్తూ పాడండి.
4. కూనలమ్మ గేయంమీద మీ అభిప్రాయాన్ని చెప్పండి.
5. ఆరుద్ర “కూనలమ్మ” పదాలు రాయడంలో ఉద్దేశ్యం ఏమై ఉంటుంది?

II. చదవడం - రాయడం

1. కింది పేరాను చదవండి. ఒక్కొక్క వాక్యానికి రెండేసి ప్రశ్నలను తయారుచేయండి.

చెడ్డవాళ్ళతో స్నేహం గుండెలో గుచ్చుకున్న ఈటె వంటిది. అప్పు మెడకు తగిలించుకున్న బండరాయి వంటిది. అప్పును తీర్చివేస్తే మనసు ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. మూర్ఖుడు, మంచి చెబితే వినడు; తాను కూర్చున్న కొమ్మును తానే నరుక్కుంటాడు.

ఉదా : వాక్యం : చెడ్డవాళ్ళతో స్నేహం గుండెలో గుచ్చుకున్న ఈటెవంటిది.

1. ప్రశ్న : ఎవరితో స్నేహం గుండెలో గుచ్చుకున్న ఈటెవంటిది?
2. ప్రశ్న : చెడ్డవాళ్ళతో స్నేహం ఎటువంటిది?
- అ. వాక్యం : .....
3. ప్రశ్న : .....
4. ప్రశ్న : .....
- అ. వాక్యం : .....
5. ప్రశ్నలు : .....
6. ప్రశ్న : .....
- ఇ. వాక్యం : .....
7. ప్రశ్నలు : .....
8. ప్రశ్న : .....

2. కూనలమ్మ పదాలలో భాష-ఘోష ; వాడు - కీడు ఇలాంటి ప్రాసపదాలు ఉన్నాయి. పాఠం చదవండి. ఇలాంటి ప్రాస పదాలు రాయండి.

3. కింది పదాలు చదవండి. వీటిని సరిగా రాస్తే పాఠంలోని ఒక భాగం అవుతుంది. సరిచేసి రాయండి.

తనకు ఓ కూనలమ్మ అహం వాడు తానే ఆశ పెరిగిన వాడు పెరిగిన కీడు .....

4. చిత్రం చూడండి దీనికి చెందిన వాక్యాలు పాఠంలో ఎక్కడ ఉన్నాయి? వాటిని రాయండి.

.....
.....

.....
 .....
 .....

1. కింది ప్రశ్నలకు ఆలోచించి జవాబులు రాయండి

- అ. కీర్తి గడించాలంటే ఏం చేయాలి? చరిత్రలో కీర్తి నార్జించినవారెవరు?
- ఆ. అప్పు ఎందుకు చేస్తారు? అప్పు చేయటంవల్ల ఎలాంటి ఇబ్బందుల్ని ఎదుర్కొంటారు?
- ఇ. మంచివారితోనే ఎందుకు స్నేహం చేయాలి?
- ఈ. మూర్ఖులు అని ఎవరిని అంటారు? వాళ్ళ స్వభావం ఎలా ఉంటుంది?
- ఉ. ప్రజలందరూ ఎలా ఉండాలని కవి కోరుకొన్నారు? ఎందుకు?
- ఊ. కింది వాక్యాలు / సామెతలు చదవండి. పాఠంలో వీటికి సంబంధించిన పాదాలు ఏవో రాయండి. రెండింటికీ మధ్య ఉండే తేడాను పోల్చండి.
  - * భాషకు భావం ప్రాణం లాంటిది.
  - * దురాశ దుఃఖానికి చేటు !
  - * దుష్టులకు దూరంగా ఉండాలి.

2. వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు :

కింది అంశాన్ని సరైన కారణాలతో వివరించండి.

- అ. ఆశలు ఉండడం మానవులకు సహజం. ఐతే అదుపు తప్పిన ఆశలవల్ల అశాంతి కలుగుతుంది. ఎందుకంటే .....
- ఆ. ఇతరులను విమర్శించడం, మనను మనం పొగడుకోవడం మంచివి కావు. ఎందుకంటే .....

1. కింది పదాలను జతపరచండి. వాక్యాలుగా రాయండి.

- అ. భారతం ( ) 1. భక్తి 1. _____
- ఆ. భాగవతం ( ) 2. శాంతి 2. _____
- ఇ. రామాయణం ( ) 3. యుక్తి 3. _____
- ఈ. సముద్రం ( ) 4. రక్తి 4. _____
- ఉ. ప్రజలు ( ) 5. ఘోష 5. _____

2. కింది వాక్యాలలోని గీతగీసిన పదాల అర్థాలతో వాక్యాలను తిరిగి రాయండి.

- అ. భారతంలో యుక్తి ఉన్నది.
- ఆ. గొంతులో శల్యం అడ్డు తగిలింది.
- ఇ. చెడ్డవాళ్ళకు కీర్తి రావడం కల్ల.
- ఈ. మంచివాళ్ళు శత్రువులకు కూడా కీడు చేయరు.
- ఉ. సింహం అహంకారంతో విచక్షణను కోల్పోయి కుందేలు మాటలను నమ్మింది.

3. కింది పదాలను చూడండి. వాటికి ఒకటి రెండు అక్షరాలను చేరిస్తే వ్యతిరేక భావం వచ్చే పదాలుగా మారతాయి. వాటిని రాయండి.

ఉదా : ధర్మం .....అధర్మం

- అ. కీర్తి   ×   _____
- ఆ. శాంతి   ×   _____
- ఇ. హితం   ×   _____
- ఈ. నమ్మకం ×   _____
- ఉ. ఆధారం ×   _____
- ఊ. శక్తి   ×   _____

పైన తెలిపిన పదం, దాని వ్యతిరేక పదం రెండింటినీ ఒకే వాక్యంలో ఉపయోగించి సొంత వాక్యాలు రాయండి.

4. కింది పదాలకు అదే అర్థం వచ్చే పదాలను పట్టికనుంచి రాయండి.

- అ. కల్ల   _____
- ఆ. కీర్తి   _____
- ఇ. నరుడు   _____
- ఈ. సంపద   _____
- ఉ. స్నేహం   _____

అ	స	త్యం	గొ	ప్ప	పే	రు
బ్ధ	ల	ల	నె	మై	త్రి	నే
ము	క్కి	చ్చి	య్య	ప్రే	మ	స్త
మ	ని	షి	ము	సి	రి	ము
మా	న	వు	డు	య	శ	ము

5. కింది ప్రకృతి పదాలకు వికృతి పదాలను జతచేయండి.

- అ. కీర్తి   (   )   ఎ. బాస
- ఆ. స్నేహం   (   )   బి. సత్తి
- ఇ. భాష   (   )   సి. నెయ్యం
- ఈ. శక్తి   (   )   డి. సంద్రం
- ఉ. సముద్రం (   )   ఇ. కీరితి

V. స్వజనాత్మకత

1. జట్టుపని : భాషకు భావం ముఖ్యం కదా! అట్లాగే దేనికి ఏది ముఖ్యమో ఆలోచించండి. వీటితో ప్రాస ఉండేలా గేయం / కవిత రాయండి.
ఉదా: మనిషికి మనసు ముఖ్యం.
2. కూనలమ్మ పదాలతో జనులందరికీ శాంతి, సంపద కావాలని కవి కోరారు కదా! దీన్నే 'సర్వజనాః సుఖినో భవంతు' అంటారు. ఇది జరగడానికి మీరైతే ఏం చేస్తారు? ఊహించి రాయండి.
3. కూనలమ్మ పదాలకు అనుగుణంగా మంచి వాక్యాలు / సూక్తాలు / నినాదాలు రాయండి.

VI. ప్రశంస

1. మీ తరగతిలో ఈ పాఠాన్ని ఎవరు బాగా పాడగలరు?
2. మీరు చదివిన ఓ మంచి కవిత / గేయం ఎవరు రాశారు? అది మీకు ఎలా అనిపించింది?
3. భారతం, భాగవతం, రామాయణం కథలను తెలుసుకోండి. మీ మిత్రులకు చెప్పండి.

VII. ప్రాజెక్టు పని

1. గేయభావాలకు సరిపోయే కథలను సేకరించి రాయండి. వాటిని గోడపత్రికలో ప్రదర్శించండి.
2. ఆరుద్ర రాసిన ఇతర కవితలను, పాటలను సేకరించండి. వాటిమీద మీ అభిప్రాయాలను రాయండి.
3. కూనలమ్మ పదాలకు అనుగుణంగా ఉండే సామెతలు సేకరించండి. చదివి వినిపించండి.

VIII. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

1. ఈ కింది పదాలను విడదీయండి. మార్పును గమనించండి.

(అ) ఉదా: అత్యానందం = అతి + ఆనందం = (త్ +) ఇ + ఆ = యా

(1) అత్యంతం = ... + ... = ...

(ఆ) ఉదా: అణ్ణస్రం = అణ్ణ + అస్రం = (ణ్ +) ఉ + అ = వ

(2) గుర్వాజ్ఞ = ... + ... = ...

(ఇ) ఉదా: పిత్రాజ్ఞ = పితృ + ఆజ్ఞ = (ఋ + ఆ = ఋ)

(3) మాత్రంశ = ... + ... = ...

‘ఇ - ఉ - ఋ’లకు అసవర్ణాలు (వేరే వర్ణాలు) వచ్చినప్పుడు క్రమంగా వాటికి ‘య - వ - ర’ లు వచ్చాయి. వీటిని ‘యణ్ణులు’ అంటారు. ఇవి చేరినప్పుడు ఏర్పడే సంధిని ‘యణాదేశసంధి’ అంటారు.

‘ఇ’ కి బదులుగా = య్

‘ఉ’ కి బదులుగా = వ్

‘ఋ’ కి బదులుగా = ర్ వచ్చాయి.

2. ఈ కింది పదాలను విడదీయండి.

ఉదా: ప్రత్యహం = ప్రతి + అహం = (ఇ + అ = య)

(అ) ప్రత్యుత్తరం = ... + ... = (..... +..... = ...)

(ఆ) మధ్వరి = ... + ... = (..... +..... = ...)

(ఇ) పిత్రార్జితం = ... + ... = (..... +..... = ...)

నేనివి చేయగలనా ?

1. కూనలమ్మ పదాలు రాగంతో పాడగలను. ఔను / కాదు
2. కూనలమ్మ పదాలలోని భావాన్ని సొంత మాటల్లో చెప్పగలను. ఔను / కాదు
3. కూనలమ్మ పదాలలోని ప్రాస పదాలను, చమత్కార పదాలను ఉపయోగించగలను. ఔను / కాదు
4. కూనలమ్మ పదాల భావాన్ని సొంత మాటల్లో రాయగలను. ఔను / కాదు
5. కూనలమ్మ పదాల లాగా చిన్న కవితను రాయగలను. ఔను / కాదు

“మల్లివిత్రనమంత చిన్న పద్యంలో మహావృక్షమంత అనుభవాన్ని వ్యగలవాడే మహాకవి” ..... బైరన్

